

SLB

REISVERSLAG ROEMENIE

JW OTTEN

J FOKKE

A WESSELS

J WESSELS

M BOSSERS

FS HOLLAND

OKTOBER 1995

STICHTING "LELE BARATJAI"

Stichting "Lele Barátjai" Vriezenveen.

Verslag najaarsbezoek Lele en omgeving.
19 oktober 1995 tot en met 26 oktober 1995.

Het eerste deel van de reis is gescheiden afgelegd. Deze reis zijn we voor het eerst met 2 motorvoertuigen op stap geweest. Degenen die normaal gesproken het vroegst uit de veren zijn mochten nu het eerst vertrekken. Jan Wessels en Flip Holland zijn 's morgens om 6 uur met een trailer volgeladen met hulpgoederen vertrokken. 's Avonds om half zeven is de tweede ploeg gevolgd bestaande uit de volgende personen: J.W. Otten, J.Fokke, A.Wessels en ondergetekende. Het eerste deel van de reis verliep voor beide ploegen erg voorspoedig.

Deze reis waren de beide ploegen voorzien van een autotelefoon. Helaas lukte het niet contact te krijgen met de voortrekkers via de telefoon. Voor simpele mensen is een GSM autotelefoon mogelijk wat te hoog gegrepen. Uiteindelijk is het wel gelukt contact te leggen. We hebben op deze manier goed contact met het thuisfront onderhouden gedurende de reis tot 15 km in Roemenië. Deze reis zou de GSM autotelefoon extra belangrijk zijn hetgeen later zou blijken.....

Bij Alland omgeving Wenen heeft de tweede ploeg de eerste ingehaald vrijdagmorgen rond half acht. In Oostenrijk mogen vrachtauto's zonder speciale vergunning 's nachts niet rijden. Voor de voortrekkers een goede gelegenheid voor een goede nachtrust. Zij waren donderdagavond rond 8 uur aangekomen. Jan en Flip waren al uit hun riante slaapplaatsen. Van kou hadden ze geen last gehad. Nadat een ieder zich verfrist had zijn we om 8 uur gezamenlijk verder gegaan. Vol goede moed verder....

Om half elf kwamen we bij de Oostenrijks-Hongaarse grens bij Deutsche Kreuz. Slechts 4 vrachtwagens voor ons. Stralend weer! Iedereen vol goede moed. De gesprekken tussen beide groepen liepen leuk. Wim naar de verschillende kantoren voor de afwikkeling van de formaliteiten. Bij de Oostenrijkers geen problemen. Bij de Hongaren een beetje veel. Eerst de passen laten zien. Dan doorrijden in de sluis, alle motoren stil, vervolgens gaat Wim weer naar een loketje in de rij staan en wachten maar op je beurt. De anderen een tikkeltje nieuwsgierig misschien wel ongerust wat Wim uitspookte in al die kantoor-tjes. En dat was interessant..... wachten en nog eens wachten.

Rond 1 uur was Wim aan de beurt. Helaas op de eerste vraag moest toch een ontkennend antwoord gegeven worden. Of er wel een "plumb" aan de vrachtauto bevestigd was. Geen probleem volgens de beambte. Wim kreeg een tang mee om het "plumb" aan de vrachtauto ter verzegeling van de vracht vast te maken. Maar dat lukte niet, vervolgens Flip proberen. Zoals een echte boer betaamt als het niet lukt dan de tang maar demonteren.....

Gelukkig kreeg hij er de kans niet voor, één van de anderen kwam triomfantelijk met het "plumb" aan lopen, ontvangen van de douanebeambte, die ook al niet begreep waar de Hollander gebleven was met de tang. Nu was de klus snel geklaard. Spoedig mochten we met de "geplumbte" vrachtauto verder. Ondertussen was het half drie geworden. De karavaan trok verder en verder...

Tijdens een tankstop om 7 uur 's avonds onder Boedapest werd besloten om de beloofde computer bij de hulpverleners te bezorgen die de vorige ploeg tijdens pech geholpen hadden. Wim had het adres nog goed in zijn bol. Ondanks pikkie donker in Ujlengyel lukte het om vrij snel de juiste mensen te vinden. Hartelijke ontvangst!!!

We moesten binnen komen, computer geïnstalleerd. Direkt drinken aangeboden, eventjes bij de vleeskuikens kijken. Jammer dat de snel ontboden tolk de terminologie van deze specifieke tak van intensieve veehouderij niet goed kon vertalen. Hij zag voor het eerst in zijn leven vleeskuikens. Wel werd duidelijk dat ook daar dezelfde problemen de financiële resultaten drukten. Nog even naar binnen om afscheid te nemen, een verrassing wachtte ons. De tafel stond gedekt voor ons, moeder de vrouw had in korte tijd een uitstekende maaltijd voor ons klaargemaakt. Het smaakte uitstekend. Zelfs de kieskeurigen onder ons smulden ervan..... Menu: patat met een kalkoenschnitzel en zure augurken en ruim voldoende drinken. Verrukkelijk!!!

Na een hartelijk afscheid zijn we verder getrokken op zoek naar een hotel. De bedoeling was in Berekfürdô te overnachten. Na eindeloos zoeken het gezochte hotelletje gevonden, maar niemand wakker..... Ondertussen was het al middernacht geworden en de pijp raakte leeg bij de tweede ploeg. Overleg met elkaar resulteerde erin dat we naar een ander nachtverblijf zouden zoeken. Weer een heel eind terug en vervolgens richting grens.

Plotseling een motelletje ontdekt, direkt op de rem. Vlak voor een nachtelijke politiecontrole. De eerste auto wilde achteruit rijden terwijl de vrachtauto niet terug kon in verband met een spoorwegovergang. De gemoederen raakte verhit..... Gelukkig was het moment daar voor een stop.

Iedereen in het motel sliep. Na een keer bellen kwam al gauw de beheerder naar de deur en we mochten binnenkomen en zelfs slapen. Flip, Alidus en Marinus op een driepersoonskamer en Johannes en Wim op een tweepersoonskamer. Sommige sliepen al toen ze het bed zagen, anderen dachten eerst nog. Na een kwartier sliepen we allemaal. Tijdstip ongeveer half twee 's nachts. Deze nachtrust was broodnodig voor de onderlinge verstandhouding.....

De volgende ochtend om 7 uur hoorden we mensen in het Nederlands praten, tot mijn grote verrassing met een Brabants accent. Het bleek een groep uit Elburg te zijn die op reis was naar de omgeving van Brasov. Snel gekeken of Jan er niet vandoor was met de vrachtauto. Gelukkig had Jan ook goed geslapen. Iedereen nog een keer lekker douchen voor we Roemenië binnengingen. Bij de overnachting hoorde een ontbijt met thee en koffie. Vervolgens weer rijden.

Bij de grens bleek een hele lange rij vrachtauto's (140) te staan. Met de bus naar het douanekantoor. Misschien mocht onze vrachtauto met hulpgoederen wel erlangs. We zouden het maar eens aan de politie vragen. Echter zonder resultaat. Toen Alidus het ging proberen lukte het helemaal niet meer. Ze werden nog bozer en ze maakten zich steeds kwader dat die stomme Hollanders het niet begrepen dat ze niet langs de rij mochten. Via een omweg door het dorp Artand konden we aansluiten in de rij om Jan en Flip op te zoeken. In een spoedberaad werd beslist dat Flip met de busploeg zou doorrijden naar Roemenië en dat Marinus bij Jan zou blijven. Jan heeft de hele dag in de vrachtauto gezeten en af en toe had hij telefonisch contact met zijn Hermien en Hermien van Flip. Marinus is geregeld een eind gaan wandelen. Toch is de wachttijd geen verloren tijd geweest. Erg goede gesprekken gevoerd met elkaar. Vanaf 's morgens tien uur tot 's nachts half twee wachten is een hele tijd. Halfweg de middag hebben Jan en Marinus de pot zuurkool met worst die Hermien Jan meegegeven had opgewarmd en lekker opgepeuzeld. Het was stralend weer.

Je was blij als je een eindje door mocht rijden. Soms duurde het wel twee uur dat je weer een eindje verder mocht rijden.

In het begin van de middag zagen we steeds mensen in het zwart met een bloemenkrans rijden. Sommige hadden een schop onder de zelfbinders. Even later bleek er een begrafenis plaats te vinden op een begraafplaats langs de weg. De mensen helpen daar echt met het begraven. Een paar uur later zag je de mensen weer terug komen, ook een zwarte lijkauto die van binnen met witte stof bekleed was.

Eindelijk rond half een 's nachts waren we aan de beurt om onze papieren te laten stempelen enz. Met ongeveer 15 vrachtauto's tegelijk in de controle sluis. De douanebeambten lopen ondertussen nog wel een paar keer weg. Het interesseert hen kennelijk niets dat er nog zo'n lange rij staat te wachten.

Tijdens het afstempelen van de papieren had een chauffeur zijn papieren niet goed ingevuld. Formulieren terug gesmeten en een snauw en een grauw. De chauffeur ietwat timide vult het alsnog in, na assistentie gekregen te hebben van een kollega. Hij gaat terug na het formulier volledig ingevuld te hebben, maar hij moet eerst nog een fles cognac ophalen voor het ongerief dat hij bezorgd heeft..... Na lang zoeken lukte het hem en wij maar wachten. Nog gekker was het dat een stelletje Russische chauffeurs botweg teruggestuurd werden en rechtsomkeert konden maken.....

Onze papieren waren perfect in orde!!!! Doorgereden naar de Roemeense grens. Met koffie, bier en chocolade was alles snel geregeld. Konverseren in het Hongaars werd niet op prijs gesteld. Dan maar niet, we mochten wel snel door. Eenmaal klaar bij de Roemeense grens ging het voorspoedig. Toen we weg wilden rijden kwam er nog een Roemeense beambte die nog een papier wilde zien, met een pak koffie was het snel bekeken.

En nu wachtte ons nog een reis van drie en half uur. Midden in de nacht kom je nog van alles tegen in Roemenië. Gelukkig was Jan vaker in Roemenië geweest. Hij had speciale verstralers boven op de truck gezet, ja daar droomt elke jongen van.... Nu bleken ze van onschatbare waarde. Weinig tegenliggers en we hadden een zee van licht.

Hoe de andere ploeg gevaren was wisten we niet. We veronderstelden dat ze wel de palinka geproefd hadden. Later bleek op de foto's dat ze in elk geval ook bier dronken. Behalve de verstandigen die iets fris voor zich hadden. Helaas zijn er geen gegevens uitgewisseld over hun belevenissen.

Voor de twee nakomers was de ontvangst geweldig toen ze om 7 uur arriveerden in Lele. Het bed stond al klaar voor hun. Voor kerktijd hebben we nog lekker een paar uur geslapen. Ook bij de familie Nagy een hartelijke ontvangst. Een heerlijk ontbijt. Daarna naar de kerk. Het gelui van de kerkklokken veranderde van frequentie. Dat betekent dat je nu echt naar de kerk moet komen wil je de dienst meemaken.

's Ochtends preekte Sandor uit Ezra 7: 7-10 met de nadruk op vers 10. De Bijbellezing was uit Johannes 1: 38-52. Meelezen lukt nauwelijks, zo snel leest de dominee. 's Middags was de Bijbellezing uit Numeri 11. Tekst Numeri 11; 6, 10 en 16. Helaas nog niet te volgen.....

In de morgendienst werd een kind gedoopt met een soort gieter. Het kind werd water over het voorhoofd gegoten met een koperen vaas. Goede bekenden hielden het kind ten doop. Ook werd het kind gedoopt in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest. Een toespraakje aan de ouders ontbrak niet. Het kerkbezoek in de middagdienst viel tegen.

's Middags hebben de twee nachtbrakers bijgeslapen. De rest heeft wat in het dorp rondgekeken. Zelfs in Roemenië kan een dierenarts buiten zijn diensturen niet rustig slapen.....

Twee van onze reisgenoten meenden dat de aanwezigheid van een dierenarts een doodziek varken in het leven kan houden. Dus de dierenarts maar wakker gemaakt die heerlijk lag te slapen van al de vermoeienissen van de afgelopen nacht. Na twee keer aandringen kwam hij pas uit bed dit tot grote verbazing van de hulpverleners..... Echter zonder diergeneesmiddelen was niet veel te beginnen. Na onderzoek bleek dat het er niet best uitzag voor het varkentje zonder de antibiotika die we in Nederland gewend zijn. De volgende ochtend was hij dood.

Sandor en Aniko hadden een goede hulp in huis gehaald om zes Hollandse mannen van een natje en droogje te voorzien nl. de moeder van Sandor. Perfekt geregeld. Sandor vertelde dat hij voor 's nachts een wacht bij de vrachtauto geregeld. Vooral nodig voor mensen van buitenaf.

Tijdens de gesprekken met Arpi, onze landbouwkundige adviseur bleek de inbreng van onze loonwerker. Uitgebreid werd gesproken over de methode van ploegen, mais zaaien, eggen. Ook werd de mogelijkheden voor aanleg van drinkwaterbronnen besproken. Helaas lukte het niet vanwege tijdgebrek nog een keer uitgebreider over deze landbouwkundige zaken door te praten. Volgende reis hopen we erover door te praten.....

De volgende ochtend gingen Sandor en de dominee uit Hodod al om 7 uur op pad om de douane op te halen. Wij hebben 's ochtends de verrassingspakketten op de scholen aan de kinderen uitgedeeld. De kinderen vonden het prachtig. Bij de directeur in de lerarenkamer koffie gedronken. Deze keer had hij geen geld nodig. Wel kon hij een computer voor de school gebruiken, vertelde hij. Zijn zoon kon ermee werken. Alle jufs zijn ook in Roemenië niet hetzelfde.....Dit bleek bij het uitdelen van de verrassingspakketten en tussendoor.

Nog steeds geen douane. Drie mensen zijn met Arpi naar Hodod gegaan. Ondertussen ontmoetten we een dierenarts, een heel gesprek mee gevoerd over de belangrijkste ziektekundige problemen daar. Longworm en leverbot komen veel voor. Laten we nu een partij wormmiddelen meegenomen hebben, **beschikbaar gesteld door Dopharma en Pfizer**. De volgende keer kunnen er leverbotmiddelen mee. Sandor stond erop dat de wormmiddelen uitsluitend in Lele gebruikt zouden worden, hetgeen voor de veearts geen probleem was. Gevraagd wat voor instrumentarium hij zou kunnen gebruiken antwoordde hij of wij de volgende keer afgedankt instrumentarium wilden meebrengen..... Met Sigi afgesproken dat wij een lijst krijgen wat hij nodig heeft. Wij proberen dan of we het kunnen leveren.

En hoe kan het ook anders bij deze veearts moesten we een borrel drinken uit een fles, waarin een peer gestopt was... Flip presteerde het tot drie keer om zijn glas weer terug in de fles te gieten. Tot de burgemeester kwam. We hebben lekker druiven gegeten. De dierenartsenpraktijk bezichtigd. Wat een oude boel.....

Daarna naar het gemeentehuis in de auto van de burgemeester. Ik moest direkt terugdenken aan mijn jonge wilde jaren met de crossauto's..... De kofferbak vol met gereedschap. En hard rijden , ho maar....

Het gemeentehuis bleek een monumentaal oud landhuis te zijn. De eigenaar, een baron is 50 jaar geleden verdreven. Alles nog in originele staat. Op de afdeling bevolking geweest, je kijkt je ogen uit. De burgemeester zou even bellen om douane te regelen. Met een telefoon zonder draaischijf. Eerst de telefoon opwinden, zoals je een speelgoedauto doet. Geen contact met de centrale, te druk bezet. Dan bel je gewoon niet. Zoiets is in Nederland niet denkbaar. Weer palinka en bier op tafel echter beslist maar vriendelijk geweigerd. Buiten nog de toiletten van de gemeenteambtenaren bewonderd. Twee hokjes met een gat in vloer en twee voetstappen in de vloer. Dat was het al... Nog een afvoerpijp naar buiten. Ook een sanitaire voorziening, niet gecertificeerd.

Terug naar Lele..

Drie soorten beambten waren er al, een douanebeambte, een politieman en een belastingambtenaar. Hier bleek Jan en Alidus al druk bezig met het lossen van de vrachtwagen. Paarden en wagens aangerukt. Veel mensen erbij om te helpen. De traktor werd ook ingeschakeld met een grote aanhanger voor de spullen uit Heteren. Het verliep heel goed het lossen. In de loop van de middag hielden de ambtenaren het voor gezien. Wij konden nu rustig verder gaan. De combine lossen was het moeilijkste, gelukkig was er bij de oude colchoze een losplatform. Ondertussen werd de sterfte bij de varkens besproken en een abces geopend. Alles ging door. Na het lossen van de combine moesten de spullen uit Enter weer in vrachtwagen. Daarna kregen we een uitstekende maaltijd bij Szoltan aangeboden. Een uitvoerig gesprek gehad over het nut van de gebruikte kleding. Men wil het ontzettend graag hebben. Moe maar voldaan onder de wol gekropen. Wanneer je dan 's nachts wakker wordt weet je niet wat je hoort. Het lijkt wel of er een heel bos omgezaagd wordt.....toch lekker geslapen.

De volgende ochtend weer op tijd uit de veren. Er staat veel op het programma. Jan, Johannes en Wim brachten de hulpgoederen van Enter/Wierden met de vrachtauto naar Satu Mare. Flip en Alidus monteerden in nauwe samenwerking met de technici uit Lele de combine. Marinus zou met de plaatselijke veearts meegaan en zijn kunsten demonstreren. Om 9 uur zou hij opgehaald worden.

Niemand verschijnt er. Dan de aanhanger maar volgeladen met zakken met kleding voor Bogdand, waar we 's middags naar toe zouden gaan. Vervolgens zijn de laatste drie de omgeving in getrokken. Flip heeft nog een eindje geploegd op een UTB met stuurbekrachtiging vertelde de trotse eigenaar, die zelf loonwerker was. Volgens Flip was het op dezelfde manier werken zoals hier vlak na de oorlog. Hij vergat dat hij zelf toen nog met paard werkte. In de vijftiger jaren zijn de trekkers hier goed in opgang gekomen.

's Middags vertrokken naar ds. Bogdan János in Bogdand. Hier was het goed toeven. De maaltijd was verrukkelijk zoals we hier gewend zijn. De aanhanger uitgepakt, waar ze erg blij mee waren. Gezamenlijk achter het orgeltje nog enkele psalmversjes gezongen onze gastheren in het Hongaars en wij in het Nederlands. Dat doet elke keer toch wat bij je.... We probeerden nog het antieke orgeltje om te ruilen tegen een elektronisch orgel, helaas János zei dat het eigendom was van de kerk.....

Weer terug naar Lele voor de gezamenlijke maaltijd en bespreking met de presbyters. Onze gastvrouw en schoondochter hadden de tafels al klaar staan. We konden zo aanschuiven. Hier hebben we nog diverse zaken afgewikkeld. Zo bleek dat het geld voor zaaigoed niet volledig besteed was voor de aankoop van zaaigoed. Mais was wel aangekocht, graanzaad was op dat moment niet te koop. Toen het wel te koop was, was het te laat om nog graan te zaaien. Men heeft toen van het overgebleven geld een schijveneg gekocht. Het trekkerproject loopt ook goed. Eén man kan de kost verdienen met de trekker. Het geld dat overblijft komt ten goede aan de kerk. Deze helpt er weer mensen mee. Ze gaven een voorbeeld dat het dak van een huis van iemand uit het dorp vernieuwd was. De eigenaar was erg arm. Verder hebben we nog een bedrag geschonken voor de aanschaf van een oliemolen. Ze gebruiken deze molen voor de produktie van olie uit zonnebloempitten. Na deze lange maaltijd en bespreking hebben wij het Wilhelmus gezongen en zij het Hongaarse volkslied. Vermoeid zijn we het bed ingedoken, om heerlijk te slapen tussen allerlei snurkende reisgenoten. Mogelijk deed ik ook mee onbewust zoals de anderen.

De volgende ochtend zijn we na een afscheidsdienst in de kerk naar huis vertrokken. Tot aan de Hongaars-Oostenrijkse grens hebben we gezamenlijk gereisd. Hier stond een kilometers lange rij vrachtwagens.

Zoals op de heenreis gingen we met de bus naar de grens-post. Verschillende vrachtwagenchauffeurs werden boos als er een auto langsreed. Zij zetten hun vrachtwagen dwars op de weg. Na overleg met de chauffeur zette hij de auto weer terug.

Marinus wilde een frisse neus halen en wilde een eindje lopen 's nachts rond 12 uur. Tot verrassing en verbazing van de andere reisgenoten werd hij door militairen weer bij de bus gebracht. In de buurt van de grens moet je altijd een pas bij je hebben..... Hij was gefouilleerd en ondervraagd. Erg onder de indruk was hij niet.

Bij de grenspost vertelde ze ons dat lege vrachtwagens door mochten rijden. Even leek het erop dat de vrachtwagen wel moest wachten. Kontakt met de vrachtauto lukte niet. Na telefonisch kontakt met Hermien Wessels vanuit de bus besloten dat Marinus naar de vrachtauto zou lopen en Alidus naar de bus zou komen met de pas van Flip. Hermien Wessels bracht de boodschap over. Maar wie schetste onze verbazing toen we Alidus ontdekten. Hij was op goed geluk zonder pas gekomen. Alidus zag het niet meer zitten en is toen direkt als een windhond naar de bus gerend. Zonder pas is het hem gelukt om bij de bus te komen. Flip zou dan naar de vrachtwagen gaan. Hij is trouwens met de pas van Alidus de grens overgekomen. Ze lijken kennelijk veel op elkaar....

Nu moest Flip naar de vrachtwagen, maar deze bleef dralen. Dan maar iemand mee. Nog even heen en weer gepraat. Daar zagen we Jan met de vrachtwagen aankomen. Iedereen blij. Nu was hij er snel over. Na de nodige formaliteiten vervuld te hebben is de bus doorgereden. De vrachtwagen had verplichte rust.

De volgende dag is de bus 's avonds rond half zes behouden aangekomen. Rond 10 uur kwam de vrachtwagen aan bij de familie Holland aan het Westeinde te Vriezenveen. Na een lekkere verfrissing en een hapje is een ieder zijn weegs gegaan. Deze reis was goed verlopen. Iedereen was behouden thuisgekeerd bij vrouw en kinderen.

verslag geschreven door Marinus Bossers

voor en namens de reisgenoten.

25 december 1995, Vroomshoop.

